

Utnevnelsen av Nobelkomitéen er en byrde for Stortinget

Hvorfor ville Alfred Nobel absolutt ha Stortinget innblandet i dette, spør Odd Gunnar Skagestad.

Bilde: Nobelprize.org

Selvsagt er Carl I. Hagens kandidatur ekstremt provoserende.

Odd Gunnar Skagestad

Publisert: 30.11.2017 - 08:00

«Da Fanden fikk i sinn at intet skulle skje, da satte han i verden inn den første komité».

De siste ukenes turbulens omkring Stortingets Nobelkomité har gitt oss en nyttig påminnelse (eller realitetsorientering, som det heter i våre dager) om hva denne komitéen *egentlig* handler om: Nemlig stortingspartienes anledning til å gi partifeller en påskjønnelse for lang og mer eller mindre tro

tjeneste. Hvorfor det er slik rift om å få sitte i denne komitéen, er uklart – kan det mon tro vanke pekuniære godtgjørelser, spennende reiser, høye smørbrød, heder og ære, eller sjansen til å treffe interessante eller endog berømte medmennesker?

Sikkert aktverdige grunner, på det personlige plan. Men hvilken merverdi gir det de enkelte stortingspartiene å kunne fordele slike verv? For ikke å snakke om – Gud forbyde – hvilken merverdi det måtte gi vårt dyre Fedreland?

I stedet for at man diskuterer slike spørsmål, handler Nobel-turbulensen om *prinsipper*. Det viktigste av disse er *misunnelsen* – et prinsipp som av forståsegpåere hevdes å være sterkere enn kjønnsdriften. Og vi har følgelig kunnet bivåne Olemic Thommessen og Martin Kolberg – Kongerikets mest pompøse og selvhøytidelige «stuffed shirts» – uttale seg med bekymring og suffisane om prinsipper som har å gjøre med politisering, Grunnlov og armlengdes avstander.

Tro det, den som kan. Alt for å forhindre ett av våre stortingspartier i å følge hevdvunnen tradisjon når det gjelder slike verv. Alt sammen prinsipper som synes å kunne utløses av ett bestemt navn: Carl I. Hagen. Ingen besvergelses synes for selsomme når det gjelder å fremme misunnelsens og smålighetens prinsipp. Den fjerde statsmakt er som vanlig med på kjøret. Aftenposten-redaktør Harald Stanghelle satte endog ord på sin smålighet med sin åpenhjertige tilståelse «Jeg unner ikke Nobelkomitéen en Carl I. Hagen i sin midte».

Selvsagt er Hagens kandidatur ekstremt provoserende.

Selvsagt er Hagens kandidatur ekstremt provoserende. For som professor Terje Tvedt påpeker i et intervju med Finansavisen: «Hagen er en av de få som ikke har bekjent seg til den sekulære religionen som har styrt Norge de siste tiårene. Han er Anti-Krist som forsøker å bli medlem av bispekollegiet».

Så kom ikke her og si at vårt Storting og dens Nobelkomité ikke er blitt hendelsesrike!

Denne komitéen er heller ikke ellers av det slaget hvor det aldri skjer noe. Så var det da heller ikke Fanden, men Norges Storting, som oppnevner Den Norske Nobelkomité. Og *der* skjer det noe iallfall én gang i året. Ikke av samme skjellsettende betydning som bestrebelsene for å utestenge hr. Hagen, men dog andre hendelser som fortjener å reflekteres over.

Alfred Nobel bestemte i sitt testamente at avkastningen av hans etterlatte formue skulle benyttes til prisbelønninger til folk som i løpet av hvert år som var gått, hadde gjort størst nytte for menneskeheten. Prisen til den som hadde *«verkat mest eller bäst för folkens förbrödrande och afskaffande eller minskning af stående arméer samt bildande och spridande af fredskongresser»* skulle deles ut av *«ett utskott af fem personer, som väljas af Norska Stortinget»*.

Hvorfor ville Alfred Nobel absolutt ha Stortinget innblandet i dette? Det vet vi ikke, – og samme kan det være. Derimot kan vi undres over hvorfor i all verden Stortinget fant seg i å bli oppnevnt som testamentsfullbyrder for en svensk dynamittgubbe. Kan det være at fristelsen over denne ufortjente smigeren ble for overveldende?

Men som det heter i et annet godt gammelt norsk ordtak: *«Har du først tatt Fanden på ryggen, må du bære ham helt frem»*.

For her påtok altså Stortinget seg en oppgave som på den ene side er blitt fremstilt som en stor ære, men som også er blitt en byrde – for Stortinget selv, og dermed også for Fedrelandet og den norske nasjon.

Noen mener at Nobels fredspris har satt Norge på kartet som fredsnasjonen *par excellence* – at prisen har en stor og positiv betydning for landets internasjonale omdømme. Tror vi på det? Eller er vi blitt gisler for vårt eget nasjonale prestisje-mas og vår egen omdømme-retorikk? Tror resten av verden – eller vi selv – at denne fredsprisen er selve beviset på at vi er så inn i hampen prektige, at vi kan tildele oss selv hedersbetegnelsen *«Den humanitære stormakt»*?

For 31 år siden ble fredsprisen tildelt forfatteren Eli Wiesel, en mann som hadde overlevet nazistenes massedrap på jøder under Den annen verdenskrig. Den jødiske synagogen i Cape Town feiret tildelingen med et arrangement hvor jeg var invitert som gjest. Dette fordi jeg på den tiden

var Norges konsul i Cape Town, og fordi – sa man – at det jo var *Norge* som hadde gitt Eli Wiesel denne ærerike prisen.

Her ble jeg inspirert til å holde en improvisert tale hvor jeg minnet om at Wiesel var kjent for sitt budskap om *retten til å være annerledes*. Jeg sa at jeg mente – og det mener jeg fortsatt – at om bare folk kunne respektere sine medmenneskers rett til å være annerledes, ville det saktens bli fred på jord – og at Wiesel derfor var en særdeles verdig fredsprisvinner.

Men jeg sa også noe annet – nemlig at fredsprisen *ikke* var noen utmerkelse som *Norge* hadde gitt Wiesel. Norges befatning med saken begrenset seg til det faktum at Norges Storting i sin tid og av en eller annen grunn hadde akseptert en avdød privatpersons siste ønske om å påta seg oppgaven med å oppnevne en komité for å fullbyrde denne delen av vedkommendes testamente. Jeg kunne derfor ikke – som Norges offisielle representant på stedet, eller på det norske folks vegne – ta imot takken for en i og for seg vellykket og velfortjent pristildeling. Like lite som jeg eller Norge kunne ta ansvaret dersom det skulle skje en upopulær pristildeling.

Kjekt å kunne si noe så rettlinjert og prinsipielt!

Faktum er likevel at vi – det offisielle Norge og den brede hop – langt på vei har valgt å identifisere oss med denne fredsprisutdelingen.

Faktum er likevel at vi – det offisielle Norge og den brede hop – langt på vei har valgt å identifisere oss med denne fredsprisutdelingen. Her er det høy «*feel-good*»-faktor som gjelder! Nesten litt sånn som med OL på Lillehammer! (noen som husker den?). Gøy med fest og feiring, stas å ha fornemmelsen av en stakket stund å være i sentrum for «Verdenssamfunnets» oppmerksomhet – og hvem ønsker vel å være *festbrems*?

Og skulle det en gang imellom skje at prisen går til mordere, tyranner, krigførere eller andre som ikke akkurat fyller de krav som Nobel nevnte i sitt testamente, – ja da finnes det alltid bortforklaringer. Og da får det visst heller være at man i utlandet lurer på hva vi holder på med her oppe i

nord. For ikke å snakke om at fredsprisen bidrar til å opprettholde utlendingenes sammenblanding av Norge og Sverige!

Når det kommer stykket – hvilket det stundom gjør – er Den Norske Nobelkomité et sted hvor mangt og meget kan skje, og undertiden også skjer. Selv om hendelsene vanligvis ikke er av samme episke dimensjoner som den prinsippfylte kampen mot Hagens komité-kandidatur.

